

8.5.2026

VN/37863/2025

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

VN/37863/2025-STM-44

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 67/2026 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä 15 muuta lakia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan pääasiassa 1.1.2027. Kuntoutusrahan maksukausia koskeva säännös on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2027.

Esityksen ehdotukset ja vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen toimeenpaneman etuuslainsäädännön menettelysäännösten yhtenäistäminen sekä työttömyysturvalain sovittelua koskevan säännöksen kehittäminen toteuttavat pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta sosiaaliturvan sujuvoittamisesta.

Kuntoutusrahan maksukausia koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että maksukausista ei enää säädettäisi laissa vaan valtioneuvoston asetuksella. Sääntelyn taso vastaisi sairausvakuutuslain ja yleistukilain sääntelyä, joissa maksukausista säädetään vastaavasti valtioneuvoston asetuksella. Kuntoutusrahan maksukausia koskevaan sääntelyyn ehdotetaan muutosta, koska nykyinen sääntely voi johtaa henkilön kannalta epätarkoituksenmukaisiin tilanteisiin, joissa hän voi saman kuukauden aikana saada maksuun useampia pienempiä eriä. Tällöin kuntoutusrahan maksaminen ei ole samalla tapaa ennakoitavissa kuin esimerkiksi työttömyysturvan tai sairauspäivärahan.

Sairausvakuutuslakiin lisättäisiin säännös päätöksen antamisesta. Kansaneläkelaitoksen tulisi antaa etuuden myöntämistä, epäämistä, tarkistamista, lakkauttamista ja takaisinperintää koskevassa asiassa hakijalle kirjallinen päätös. Päätöstä ei tarvitsisi antaa, jos etuuden tarkistaminen johtuu yksinomaan indeksitarkistuksesta tai muusta vastaavasta lain tai asetuksen nojalla suoraan määräytyvästä perusteesta, ellei hakija tätä päätöstä erikseen vaatisi. Säännös vastaisi vakiintunutta käytäntöä ja muita Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia etuuslakeja.

Sairausvakuutuslakiin lisättäisiin myös säännös etuuden maksamisen keskeyttämisestä tai vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi. Etuuden maksaminen voitaisiin väliaikaisesti keskeyttää tai maksettavan etuuden määrää vähentää, jos on ilmeistä, että sen saajalla ei olosuhteiden muuttamisen tai muun syyn perusteella ole siihen enää oikeutta tai etuuden määrää tulisi vähentää. Asiasta säädetään vastaavalla tavalla muussakin Kansaneläkelaitoksen soveltamassa etuuslainsäädännössä.

Sairausvakuutuslakiin ehdotettavat säännökset päätöksen antamisesta ja päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja vähentämisestä yhdenmukaistaisivat etuuksien menettelytapasääntelyä. Ehdotukset päivärahaetuuden maksamisen väliaikaisesta keskeyttämisestä ja vähentämisestä vähentäisivät virheellistä etuusmaksatusta ja etuuksien takaisinperintätilanteita. Lisäksi mainitut sairausvakuutuslain ehdotukset vähentäisivät takaisinperintään ja virheellisten päätösten poistamiseen liittyvää hallinnollista työtä asiakkaan osalta, Kansaneläkelaitoksessa ja muutoksenhakuasteissa.

Asiavirheen korjaamista koskevaa säännöstä Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa muutettaisiin. Kansaneläkelaitos jatkossa soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolain 50 §:ä. Muutoksen johdosta Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä. Säännös

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

soveltuisi lähinnä niihin tilanteisiin, joissa on kysymys asianosaisen vilpillisestä menettelystä tai vakavasta laiminlyönnistä. Säännös ei kuitenkaan ehdottomasti edellyttäisi asianosaisen menettelyltä tahallisuutta, vaan korjaamisen perusteena voisi olla myös asianosaisen erehdykseen tai huolimattomuuteen perustuva virheellisten tietojen antaminen. Ehdotus ei koskisi lakia toimeentulotuesta (1412/1997). Asiavirheen korjaamista koskevat muutokset sujuvoittaisivat etuuksien toimeenpanoa ja nopeuttaisivat virheellisten päätösten korjaamista. Ne vähentäisivät takaisinperintään ja virheellisten päätösten poistamiseen liittyvää hallinnollista työtä asiakkaan osalta, Kansaneläkelaitoksessa ja muutoksenhakuasteissa.

Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että säännöksestä kävisi nykyistä selkeämmin ilmi, miten työttömyysetuuden sovittelu tehdään. Säännökseen ei tehtäisi sisällöllisiä muutoksia. Pykälä vastaisi edelleen voimassa olevaa pykälää ja pykälään tehtävillä muutoksilla pelkästään selkeytettäisiin sen sanamuotoa eivätkä muutokset siten vaikuttaisi sovitellun työttömyysetuuden määrään. Sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevan säännöksen muutos selkeyttäisi sääntelyä.

Työttömyyskassalakia muutettaisiin siten, että sen soveltaminen 1.5.2026 alkaen vastaisi 30.4.2026 saakka voimassa olevaa 25 §:n säännöstä yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoituksesta. Työttömyyskassalain 25 §:n 2 momenttia on muutettu 1.5.2026 voimaan tulleella lailla (laki 52/2026, HE 112/2025 vp). Mainitussa hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ehdotettu muutosta yrittäjän perheenjäsenelle maksettavan ansiopäivärahan rahoitukseen.

Esityksen taloudelliset vaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

Kristiina Pitkäranta
Erityisasiantuntija
Sosiaali- ja terveysministeriö